

253257

REUNIUNEA FEM. ROM. DIN BRAȘOV.

RAPORTUL GENERAL

AL

COMITETULUI REUNIUNII
FEM. ROM. DIN BRAȘOV

PE ANUL ADMINISTRATIV
1913 — 1914 AL 62-LEA
AN DELA INTEMEIERE.

BRAȘOV, 1913.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU: BRANISCE & COMP.

REUNIUNEA FEM. ROM. DIN BRAȘOV.

RAPORTUL GENERAL

AL

COMITETULUI REUNIUNII
FEM. ROM. DIN BRAȘOV

PE ANUL ADMINISTRATIV
1913 — 1914. AL 62-LEA
AN DELA INTEMEIERE.

BRAȘOV, 1913.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU: BRANISCE & COMP.

Raport

cătră Adunarea generală a Reuniunii femeilor române
ținută în anul 1913.

Onorată Adunare generală!

Ori care organ administrativ cu plăcere prezintă adunării generale, care l'a exmis, raport despre activitatea sa, cu deosebire atunci când rezultatele administrației au fost și sunt satisfăcătoare.

Onorata adunare generală ordinară ultimă, ținută în 1912, când a reales Comitetul nostru în întregime pe periodul 12/13—14/15, pare că a reînviat întreg sufletul Reuniunii noastre, cel puțin întreaga activitate a Reuniunii resp. a Comitetului, arată o viață în decursul anului 1912—13 — după cum se va vedea mai la vale — încât nu numai că putem numi anul 1912/13. unul dintre cei mai spornici în rezultate, ci îl putem numi în adevăr un an epocal pentru Reuniunea noastră, dacă judecăm bine întâmplările petrecute în administrația, pusă la cale de Comitetul D-voastră în frunte cu neobosita presidentă.

Iată cum s'a dezvoltat activitatea Comitetului în decursul anului 1912/13.

I. Comitetul Reuniunii a ținut în decursul anului de gestiune 1912/13, zece ședințe și o adunare generală extraordinară. În ședințele Comitetului s'au pertractat toate agendele curente, după cum se va vedea din punctele următoare, iar adunarea generală extraordinară s'a convocat pentru prepararea și primirea Congresului tuturor Reuniunilor femeilor române din patrie, convocat

de Reuniunea noastră, după cum se va vedea din punctul final.

II. Comitetul în prima linie are datoria a se îngriji, ca averea Reuniunii, fie ea mobilă sau imobilă, nu numai să fie păstrată, ci să și crească, și să nu piardă din valoarea sa. Deosebită atențiune a dat Comitetul realităților adecă caselor Nru. 10 din Șirul Spitalului, grijind ca aceste realități să fie întreținute în cea mai bună stare.

Comitetul și-a dat silința ca casele Reuniunii, — adecă Internatul de fete, — se fie în stare bună fe indu-le nu numai de ori ce stricăciuni, ci acomodându-le trebuințelor zilnice ale Internatului ce-l susține.

Comitetul D-voastră în această direcțiune a sporit încăperile casei amăsurat numărului elevelor din Internatul-Orfelinat, mai departe a îngrădit de nou grădina Internatului, și înfine a provăzut grădina Internatului cu un pavillon, ceea ce înlesnește mult mișcarea în liber a elevelor, fără să fie trebuința de a eși prea de multe ori din Internat.

III. Incât privește desvoltarea Internatului în partea științifică, Comitetul și-a dat toată silința, să creeze o școală de căznicie, plină de tot soiul de lucruri frumoase, practicând felurite lucruri de mână croitul, țesutul în războiu, ba în anul acesta putem înșira o înovățiune, adecă văpsitul lânii cu diverse colori produse din plante.

La îndemnarea presidentei D-șoara Leontina Popescu a luat parte la cursul văpsitului de lână cu colori vegetale în Sibiiu, primind întreținerea din stipendiile oferite de generosul filantrop V. Stroescu.

Asemenea avem să menționăm cursul de bucătărie fină, introdus în Internat (— la propunerea D-nei Cassiere-econoame Sidonia Petrovici,—) predat de D-șoara Directoară Marioara Russu așa, că la propuneri pot lua parte și ascultătoare din afară. Comitetul a mai cumpărat pentru trebuințele elevelor o mașină de cusut cu sistem nou în valoare de 225 cor.

IV. Dar afară de acestea ne-am îngrijit ca cu învățătura diverselor lucrări, ce le îndeplinește mâna femeii române, să răspândim și datinile frumoase ale femeii române din viața casnică cu deosebire să dedăm elevele la binefaceri și la dăruiri, ce le face femeia română la diverse ocațiuni cu deosebire la Serbători Mari.

Mai presus de toate Comitetul a crezut că este de lipsă a se ținea sărbătorile casnice cu toate datinile din familiile românești, de aceea — la Crăciun mai cu samă — am căutat, ca elevele să vadă — cât se poate — datinile cunoscute de acasă pe lângă altele noi și să audă diversele cântări usuate printre Români în diverse părți și astfel să sărbătorească marea sărbătoare a Crăciunului fără să simtă lipsă casei părintești.

V. Prin deosebita atențiune, ce s'a dat datinelor casnice, s'au îndemnat și alți membrii de ai Reuniunii de a face daruri. Și adevărat înregistrăm cu deosebită mulțămire darul de 200 coroane oferit de D-l Dr. Nicolae Mănoiu și de D-na Tini Dr. Mănoiu născută Popovici. Această sumă, având destinația, că jumătate să se așeze ca fond în memoria decedatului lor tată a vrednicului maestru Vasile Popovici, iar cealaltă parte să se folosească pentru orfelinele Internatului.

Deasemenea au contribuit familiile Vlaicu și Iuga 100 coroane, pentru sporirea fondului Iuga.

Pe lângă acestea s'au mai primit și alte contribuiri mai mici, cari se află tipărite la altă pagină a acestui raport.

VI. Ca în toți anii așa și în anul acesta Comitetul s'a silit să îmbrace de Crăciun toate fetițele sărace dela școalele populare române, făcând colectă de bani și de material gata de îmbrăcat.

În anul curent s'au adunat în bani gata 519 cor. 20 fileri din cari a contribuit și Reuniunea cu 150 cor. Din acești bani și din materialul gata ce s'a adunat, s'au îmbrăcat peste tot 33 de eleve și 3 elevi cu toate cele trebuincioase, primind totdeauna fiecare elevă și câte o turtă dulce pe de-asupra.

VII. Tot aici menționăm și sporirea venitelor Reuniunii noastre prin înscrierea de membre nouă fundatoare și adevărate Doamnele Elena Dr. Vajda, Constanța Popovici, Luiza P. Popovici și Maria Brânzea.

Acestea membre s'au înscris în preajma sărbătorilor pregătite pentru Congresul femeilor și cu această ocaziune s'au văzut îndemnate și alte dame române ca să se înscrie ca membre ordinare.

VIII. În anul curent abdicând conducătoarea de menaj doamna Agnes Cioran de postul său de suplentă, D-șoara Directoare a Internatului Marioara Rusu a luat asuprași întreaga instrucțiune de menaj ca specialitate ce a învățat-o, iar pentru lucru de mână — care-l prevedea dânsa — s'a angajat ca măestră nouă pe a. 1913/14 cu leafă de 480 cor. D-șoara Maria Popescu — fostă institutoare în România, comuna Epureni, în decurs de 3 ani.

IX. În a. 1912/13 au fost înscrise în Internat ca eleve cu plată 55, orfeline 8 și bursiere 6, în total deci au fost în Internat în anul 1912/13 69 de eleve.

X. La finea anului școlar s'au ținut esamenale finale cu elevele din Internatul-Orfelinat în prezența unui public foarte numeros — între cari și părinții elevelor — în pavillonul din grădina Internatului.

Observăm, că acest pavillon chiar la această ocazie s'a dovedit ca foarte necesar, nu numai pentru trebuințele de mișcare în liber și cele de gimnastică ci chiar și pentru acest scop al esamenelor finale.

Având zidirea o lungimp de 17 metri, a putut cuprinde și masa presidială și numeroasele eleve și întreg publicul ascuător.

Esamenale s'au ținut sub conducerea D-lui protopop Dr. Vasile Saftu. Succesul a fost strălucit atât în studiu cât și în menaj și în ale căsnicii peste tot.

XI. Pre cât a fost anul 1912/13 de îmbucurător în rezultatele sale pe teren de școală și căsnicie, și chiar pe teren economic, tot atât de înduioșător și

de înălțător a fost el prin serbările, ce s'au săvârșit în decursul acestui an.

În a. 1913 s'au împlinit 100 de ani dela nașterea reposatului Iacob Mureșan, a unuia dintre propoveditorii întemeierii Reuniunii femeilor române din Brașov. Reuniunea a luat parte, făcând fericitului reposat o frumoasă apoteasă, oficiând un parastas solemn la care s'a împărtășit, și pelerinând în corpore la mormântul reposatului unde a depus o frumoasă cunună.

Seara s'a ținut în sala gimnaziului român o ședință comemorativă, care a fost deschisă printr'un cuvânt memorabil, rostit de presidenta Reuniunii.

XII. Cu aceasta ocasiune s'a pus și basa colectei marelui orfelinat din viitor, inițiată de presidenta la care au contribuit membrii familiei Mureșan suma de 400 lei.

În urma acestor contribuiiri presidenta a continuat colectarea, pentru această instituțiune din viitor, creând un frumos Album — în care s'au înscris darurile primite — sub numele „Cartea Milostivirii“.

Asemenea a fost pentru Reuniunea noastră, act de adâncă întristare, trebuind să asiste la înmormântarea fostului ei secretar Lazar Nastase pe a cărui sicriu Reuniunea a depus o frumoasă cunună în semn de recunoștință.

XIII. În locurile devenite vacante prin reposarea bărbaților de încredere V. Voina și George B. Pop, Comitetul a ales pe Domnii Dr. Vasile Saftu și Dr. Eugen Meșian, bărbați ai societății noastre românești din Brașov, cari și până acum au făcut serviciu Reuniunii noastre.

XIV. Spre a întregi raportul despre starea Internatului și cu partea materială a Reuniunii și a Internatului, menționăm atâta, că deși Internatul a avut în anul acesta cheltuieli extraordinare; totuși socotelile se încheie cu rezultat pozitiv, după cum se poate vedea din socotelile ce urmează mai jos, ca parte întregitoare a acestui raport.

Acest rezultat este a se mulțămii bunei chibzuirii și de tot acuratei purtării a socotelilor de cătră Cassiera Doamna Sidonia Petrovici.

XV. In fine trebuie să menționez și partea epocală a activității Reuniunii resp. a Comitetului.

Presidenta prin realegerea Comitetului a fost însuflețită de distinsa încredere și studiind situația Reuniunii în general — s'a însuflețit de idea de a crea o Reuniune nouă și printr'ânsa neamului românesc un isvor nesecaver, din care să putem scoate fără nici o conturbare hrana pentru viitoarea viață a Reuniunilor femeilor române, și printr'ânsele a tuturor femeilor române din Ungaria.

Cu ideia aceasta Presidenta Reuniunii noastre se ocupă de mult și acum s'a avântat — încordându-și toate puterile — și cu ajutorul D-nei presidente de onoare Elena Săbădean, a Comitetului, a bărbaților de încredere și a tuturor doamnelor binevoitoare a realizat unificarea tuturor Reuniunilor femeilor române din Ungaria într'o singură Reuniune, sub numirea „Uniunea femeilor române din Ungaria“, convocând toate Reuniunile într'un Congres aci în Brașov la 3 și 4 Iunie 1913. Uninnea în Congresul său a acceptat proiectul de Statute, cari s'au și substernut Guvernului spre aprobare.

Ca Onorata Adunare generală să fie pe deplin informată, ce idei a însuflețit pe presidenta Reuniunii noastre, ce pași a făcut dânsa, și ce hotărâri a mijlocit dânsa a se lua de Congresul Reuniunilor femeilor române din Ungaria întrunit la Brașov în 3 și 4 Iunie 1913 — va fi de ajuns să reproducem raportul presidentei, cu care a deschis ședința Comitetului acestei Reuniuni din 1 Iulie 1913, raportându-i despre cele petrecute în ședința Congresului Uniunii.

Iată raportul presidentei cu care a deschis ședința mai sus menționată a acestui Comitet.

Onorat Comitet!

„Primul Congres al femeilor române din Ungaria s'a ținut în 3 și 4 Iunie a. c. în Brașov. Astăzi cu vie satisfacție putem constata ca săvârșită marea noastră operă.

Convocarea noastră pentru acest congres a avut cel mai puternic răsunset.

Peste 32 de Reuniuni de femei s'au asociat cu noi și aproape toate au trimis reprezentatii lor.

Uniunea femeilor române din Ungaria s'a înfăptuit. Această dorință mare, pe care am păstrat'o în suflet de ani de zile a luat ființă. Dacă recapituliez în scurte cuvinte genesa acestei mari acțiuni săvârșite aflu, că în anul 1911 la Adunarea noastră generală am serbat a 60-cea aniversare a Reuniunii noastre și în calitate de președintă am glorificat-o prin ideia, „că acestei Reuniuni i se cuvine gestul însemnat de a întinde mâna tuturor Reuniunilor, ca de sub steagul său să se încopie Uniunea femeilor române din regatul nostru, care ar avea de scop, ca întrunindu-se în Congrese anuale să poarte grije în unitate de gândire de creșterea femeii române, de soartea ei socială și de ridicarea ei pe cale economică și de bună stare“.

Fiind încurajată de Adunarea generală, am continuat fără preget lucrarea mea, astfel că la Adunarea generală din 1912 am prezentat rezultate mai positive în urma Apelului făcut în ziare. De acum înainte am sondat neîncetat prin ziare și pe cale particulară sentimentele femeilor române, și am avut convingerea că vom putea realiza această idee.

Împreună cu bărbații noștri de încredere cu președinta de onoare și cu D-Voastră membre a-le Comitetului am făcut demersurile hotărâtoare.

Am trimis tuturor Reuniunilor de femei 61 la număr o „Adresă“ cu basa programului nostru constătător din următoarele puncte :

1. Problema educațiunii fetițelor noastre.

2. Cultivarea sentimentului religios și îngrijirea lăcașurilor sfinte.

3. Cultivarea industriei naționale femeiești și păstrarea și perfecționarea motivelor naționale.

4. Educațiunea sistematică în gospodărie și industrie casnică.

5. Instituțiunile filantropice anume : îngrijirea bolnavilor, a celor lipsiți, a celor săraci.

6. Cestiunea înființării unui mare orfelinat.

În urma acestei adrese primindu-se suficiente aderențe însuflețite, s'a făcut de cătră noi prepararea Statutelor și s'a convocat o Adunare generală extraordinară, ținută în 12/25 Maiu a. c., care ne-a votat un credii de 2000 cor. pentru ca să putem face speșele recerute pentru Congres.

În această adunare s'au ales și următoarele comisiuni de primire :

1. Comisiunea pentru primirea și încvartirarea oaspeților, compusă din D-nele

Elena I. Sabadeanu, ca convocătoare,
Virginia Vlaicu,
Iordani Blebea,
Maria Burduloiu,
Maria Dr. Baiulescu,
Maria Dușoiu.

Comisiunea pentru aranjarea mesei comune compusă din D-nele

Maria Gr. Popescu, convocătoare,
Sidonia Petrovici,
Catinca Bogdan,
Dora Dr. Venter,
Florica Dr. Garoiu,
Marioara Dr. Moga.

3. Comisiunea pentru decorare compusă din D-nele

Elena Mureșianu, convocatoare,
Elvira Navrea,
Maria Maximilian,

Maria Popea,
Octavia Dr. Stinghe,
Maria Savu.

4. Comisiunea pentru excursiuni:

Zoe Damian, convocatoare,
Eugenia Dr. Vecerdea,
Victoria Onițiu,
Leontina Bunea,
Maria G. Dima.

Afară de aceste comisiuni de dame au fost rugați și tinerii români să ne dea sprijinul lor la Congres.

Invitarea noastră pentru primul Congres al femeilor române din Ungaria a avut următorul program :

Luni în 316 Iunie a doua zi de Rusalii.

1. La 9 ore : Serviciul divin în biserica Sfântului Nicolae.

2. La 11 ore : Deschiderea Congresului în sala festivă.

3. La 1 $\frac{1}{2}$ ore : Masa comună în sala Redutei.

4. La 4 ore : Visitarea Internatului.

5. Seara : Festivalul Reuniunii de cântări din Brașov. Reprezentarea operei „Cavaleria rusticana“ și „Șezătoarea“ de Tiberiu Brediceanu.

Marti în 4/17 Iunie a treia zi de Rusalii.

1. La 10 ore : A doua ședință a Congresului.

2. La 1 ore : Intrunirea la casa de tir unde se va putea lua masa și în decursul după amiazi distracții pe terasă ; cântece și dansuri reprezentate de elevele Internatului-Orfelinat.

Mercuri 5/18 Iunie.

Eventuale excursiuni.

Intregul nostru program s'a desfășurat în cea mai bună ordine și cu desăvârșit succes. Iubiții noștri oaspeți găzduiți în „Hotelul Continental“ — proprietatea Dnui P. Popovici, — ne-au sosit din toate părțile, fiind așteptați la gară de cătră Comisiunea damelor și a tinerilor ro-

mâni. Fie-care oaspe precum și membrii comisiunelor purtau la braț frumoasa insignie comemorativă cu placă de metal și cu pecetea Reuniunii pe șiret de mătase albă.

Luni la 9 ore corporațiunea întreagă plecând spre biserica Sf. Nicolae într'un convoiu imponent de dame române a asistat la serviciul divin. La 11 ore s'a întors în sala festivă a Gimnaziului, foarte frumos decorată unde a avut loc prima Ședință memorabilă a Congresului femeilor române din Ungaria, în fața unui public distins ascultător.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de cătră președinta, ca inițiatoarea acestei idei, salutând și bineven-tând pe oaspeții sosiți, iar la acest cuvânt a răspuns D-na Elena Popp Hossu-Longin, președinta femeilor române din Hunedoara, mulțămind călduros primei Re-uniuni de femei române de a fi luat aceasta pornire. (Ambele discursuri se află în întregime în cuprinsul a-cestui Raport).

Publicul asistent a primit cu viu entusiasm ambele vorbiri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După constituire ca presidentă : convocătoarea Congresului, ca notari D-l Ioan Lenger și Dr. Horia P. Petrescu, urmează ordinea zilei în exemplară exactitate și liniște.

În expozeul elaborat de presidenta Maria B. Baiulescu se cuprinde toată activitatea ce ar putea-o lua asupra diferitele Reuniuni, pe baza celor 6 puncte a-le programului de muncă.

Presidenta propune să se ia hotărîrea de a se pronunța în principiu pentru „*Uniunea femeilor române din Ungaria*”.

Cu aclamațiuni și cu unanimitate se pronunță Congresul pentru „Uniune”.

După ce se presintă și proiectul de statute se alege o comisiune pentru studiarea acestora sub Dna Preș, de onoare Elena Sabadeaau, deasemenea se alege o comisiune pentru studiarea Expozeului sub Dna Viepreș a Reuniunii din Sibiu Dna Catinca Bârseanu.

Se cetesc numeroase telegrame sosite din toate păr-

tile și se primesc mai multe donațiuni pentru marele Orfelinat din viitor: Dna Eleftera Dr. Mihalyi 5 Acții »Someșana« în valoare de 1000 coroane, Alexandrina Gr. Cantacuzino 300 Lei, Eugenia Anton Pușcariu 100 Lei, Eftimie Muntean, Vadul-săpat 100 cor. Maria Predescu din societatea ortodoxă 100 Lei. Filoteia Vas. Mareș 20 cor. Aceste donațiuni se adaugă la colecta prezidentei Inițiată din anul 1912 și se predă Uniunii în sumă de peste 2000 cor.

După congres a urmat masa comună ce a avut o deosebită însemnătate fiind asistenți peste 160 de persoane. S'au ridicat toaste din partea prezidentei Maria Baiulescu din Brașov, din partea Dnei Elena Pop născ. Maniu, preș. Blaj, în mod de mulțămire și din partea Dlui Secretar Ioan Lengeru, salutând pe bărbații de încredere ca trimiși ai Reuniunilor.

Intreg publicul a plecat la orele 4 p. m. la vizitarea Internatului-Orfelinat unde s'a făcut și o mică expoziție de țesături și de lucruri de mână.

În pavilionul nou construit s'a servit de cătră eleve oaspeților veniți, o mică gustare preparată de eleve în aceasta școală.

Seara publicul a luat parte la reprezentația dată de Reuniunea noastră de cântări în care s'a relevat cu deosebite distinsa cântăreață Veturia Triteanu. Succesele desăvârșite a-le ambelor opere muzicale dovedesc meritele maestrului dirigent Gheorghe Dima, precum și meritul compositorului melodramei „Șezătoarea“ Dr. Tiberiu Brediceanu,

Cu aceste a luat sfârșit serbarea zilei frumoase.

Marti în 4 Iunie la 10 ore s'a continuat ședința a II-a când s'a făcut primirea proiectului de Statute cu unele mici adaose a-le comisiei alese, precum și primirea Exposeului cu unele complectări făcute de comisiunea aleasă.

Se procede la constituirea Comitetului Uniunii în care au fost alese următoarele Dne :

Maria B. Baiulescu, *președintă*,
Maria Cosma, preș. Sibiiu, *vicepreședintă*,
Elena Pop Hossu-Longin, preș. Deva, vice-preș.
Virginia Vlaicu, *casieră*,
Sidonia Petrovici, *secretară*.

Membre în Comitet :

Elena Sabadeanu, preș de onoare Brașov, Catinca Bârseanu, vice preș. Sibiiu, Ana Filip, preș. Abrud, Paulina Rădulescu, preș. Lugoș, Sofia Beleş, preș. Arad, Elena Pop, născ. Maniu, preș. Blaj, Elena Dr. Meșianu, preș. Zernești.

Suplente.

Maria Moldovan, preș. Mediaș, Ana Pop de Lemeny, preș. Cluj, Lucreția Mureșan, preș. Turda.

Sediul Reuniunii va fi la Brașov. Se stabilește viitorul Congres în Sibiiu. Președinta Maria B. Baiulescu mulțamește cu cuvântul de încheiere tuturor celor asistenți: „La revedere în Sibiiu“.

Dna Elena Dr. Meșianu mulțamește președintei și comitetului pentru tot zelul depus la această însemnată lucrare feminină, care s'a înfăptuit prin primul Congres al femeilor române din Ungaria.

Ziua întreagă s'a petrecut sub Tâmpa în casa de tir, pe a cărei terasă s'au produs, sub sunetele muzicii militare, elevele Internatului-Orfelinat, jucând diferite dansuri naționale cu deosebită precisiune. Un grup de eleve cu costume naționale au executat jocul „Banul Mărăcine“. În sfârșit au urmat declamațiunile și corurile elevelor.

Oaspeții au primit cu multă mulțămire și bucurie tot programul executat de eleve, plecând cu înălțare sufletească în plină admirațiune pentru toate festivitățile și pentru tot succesul ce a avut Congresul.

Acum după ce-am descris întregul demers al Congresului nostru pentru-ca această memorabilă acțiune a Reuniunii noastre să fie eternisată propun să fie luată protocolar, cu scopul ca și urmașele noastre să aibă via oglindă a acestor însemnate serbări, ce-au pus basa Uniunii femeilor române din Ungaria.

Tot în scopul acesta îmi țin de înaltă datoria a exprima mulțămirea mea D-nei Elena Sabadeanu, preș. de onoare, care n'a pregetat a sta neîncetat alături cu noi, dându-ne sprijinul său valoros, deasemenea distinșilor noștri bărbați de încredere D-l Dr. Vasile Saftu, protopop, Andreiu Bârseanu, preș. Asociațiunii, Dr. Gheorghe Baiulescu, medic, și Dr. Eugen Mețianu, fiscal comitatens, cari ne-au dat în toate direcțiunile sfaturi și ajutorul lor prețios, pentru ca să putem secera rezultatele desăvârșit de frumoase.

Esprim mulțămirea mea On. Comitet care a luptat cu zel nemărginit pentru cauza noastră, în deosebi Dnei vicepreședinte Virginia Vlaicu și Dnei casiere Sidonia Petrovici precum și Dlui secretar Ioan Lengeru, deasemenea corpului didactic al Internatului nostru.

Mulțămesc On. Comisiuni alese care ne-au dat sprijinul lor cu dragoste și cu cea mai caldă bunăvoință, în deosebi mulțumesc Dnei Elena Mureșianu care a proiectat decorarea sălei festive cu un gust artistic și a executat toate insigniile comemorative cu multă îndemânare.

Deasemenea dau espreșiune de mulțămită grupului tinerilor noștri români, cari ne-au stat în ajutor la toate ocașiunile“.

* * *

Cu aceste presidenta încheie raportul său detaliat asupra Congresului.

Noi mai avem de adaogat spre știința On. Adunări generale, că suma de 2000 (cor). votată de On. Adunarea generală extraordinară, nu s'a cheltuit în întregime pentru necesitățile primirii oaspeților. După propunerea președentei s'a dat samă despre aceste cheltueli, atât față de Comitet precum și față de o comisiune din 4 dame membre compusă din Dnele Elena Sabadeanu, Maria Popea, Maria G. Dima și Catinca Bogdan, prezentându-se toate conturile specificate și achitate în sumă de 1559 cor.

Cu această dare de samă încheiăm raportul nostru general, dând loc raportului cassi.

I.

Raportul casei.

Onorată adunare generală!

Cu sfârșitul anului de gestiune 1912/13 averea Reuniunii Femeilor Române din Brașov se prezintă — conform bilanțului și condicelor încheiate și revizuite de comisiunile alese de comitet și de adunarea generală — precum urmează :

I.

Averea Reuniunii.

1. In bani per cassa	Cor.	1323·47
2. Una obligațiune privată cu 6%	»	250·—
3. 12 scrisuri fonciare »Albina« cu 5%	»	21500·—
4. 40 scrisuri fonciare urbane de București cu 5%	»	37612·40
5. 1 los de stat din 1864 Nr. 63 ser. 1417	»	260·—
6. Realități : casa din Strada Catarinei Nr. 2 (Șirul Spitalului Nr. 10)	»	61700·—
7. Cassa de fier cu 5% amort.	»	104·77
		<hr/>
		<u>Coroane 122750·64</u>

In comparație cu anul trecut averea Reuniunii a crescut cu 897·50 cor.

II.

Averea Internatului-Orfelinat.

1. In bani conform cassa	Cor.	2203·83
2. In mobilier și vase	»	5978·42
3. Un bon fonc. urban de București Nr. 181662 donat de d-na El. A. Popovici de 1000 lei	Cor.	931·—
4. Un bon fonc. urb. de București Nr. 151788 donat de d-II. Săbă- deanu de 100 lei	»	93·10
5. Biblioteca și fondul ei	»	1050·—
6. Fondul I. Baiulescu depus cu lib. Nr. 24863	»	375·17
7. Fondul unui binefăcător anonim în li- belul 25027	»	300·—
8. Fondul Const. și Victoria Iuga de Bacia în libelul 24862	»	300·—
9. Fondul Ioan și Elena Bogdan în libelul 26258	»	200·—
	Coroane	11431·52

Brașov, în 22 Septembrie v. 1913.

Sidonia Petrovici,
cassieră.

III. Venitele și spe-

I N T R A T E	Cor.	b.
Saldul casei din 1911/12	5777	36
Chiria casei:		
I. Chiroiu: . . . . . 375— (pe 10 luni)		
K. Rosenthal: . . . . . 860— („ 1 an)		
Z. Școlar: . . . . . 132— („ 11 luni)		
I. Köppe: . . . . . 216— („ 9 luni)		
Internatul: . . . . . 3090— („ 1 an)		
„ pentru apă: 200— („ 1 an)	4873	—
Debitorul V. Nistor a plătit (50+17·25) . . .	67	25
Interesele bonurilor	2763	01
Taxele membrilor ordin.	262	—
„ „ fondatoare	300	—
Interese capitalizate	259	44
Valoarea bonurilor sortate	590	75
	14892	81

sele Reuniunii Femeilor Române 1912/13.

EȘITE	Cor.	b.
Secretarului onorar	200	—
Dare	1157	23
Echivalent	198	35
Taxe la diferite reuniuni	9	—
Servitorului simbric	120	—
Tipărituri, corespondență	292	50
Urloerului	45	—
Reparaturi	291	—
Taxa depozitului bonurilor	46	56
Mesei studenților	200	—
Internatului-Orfelinat subvenție	3000	—
Comoditate	33	60
Asigurarea caselor	39	68
S'au cumpărat 4 scrisuri fonc. „Albina“ 3 à 1000 cor. și 1 de 500 cor.	3501	87
Cheltuielile congresului	1599	01
Noul pavilion din grădină	2515	—
Diverse	320	60
Sald	1323	47
	14892	81

IV. Venitele și spesele Inter-

Î N T R A T E	Cor.	b.
Saldul casei din 1911/12	2740	82
Taxe dela eleve	21754	50
Donațiune la fondul Iuga	100	—
Alte donațiuni	450	—
Interese capitalizate	108	81
Interesele bonurilor	47	97
Prisos dela menaj	434	36
Ajutor dela banca „Albina“	400	—
Ajutor „Missail“	280	—
Subvențiune dela Reuniune	3000	—
Venitul brut al războiului	246	84
Prisos dela cursul de dans	16	70
Iarba din grădină s'a vândut cu	16	—
	29596	—

natului-Orfelinat 1911/12.

E Ș I T E	Cor.	b.
Lefuri :		
Directoarei M. Russu	600—	
Invățătoarei M. Popescu	600—	
” Ana Percea	480—	
Maiestrei de războiu L. Popescu	579.96	
” ” menaj A. Cioran	560—	
Instructorului de cântări N. Stoicovici	120—	
	2939	96
Medicului onorar	450	—
Servitoarelor	338	—
Mobilier, vase	1162	34
Legume conserve	888	79
Menajul	11550	37
Adaus la menaj	499	45
Lemne	2154	80
Reparaturi	1170	44
Spălatul și călcatul	429	04
Baie	235	90
Pentru orfeline s'a spesat	849	61
Săpun și petrol	695	64
Tipărituri, corespondență	45	93
Taxe restituite	157	—
Urloerului	30	—
Premii	12	—
Pentru îmbrăcarea copiilor săraci	150	—
Material pentru războiu	88	04
Chirie	3090	—
S'a depus ca avere la fondul Iuga	100	—
Spesele grădinei	81	46
Apa consumată	200	—
Diverse	73	40
Sald	2203	83
	29596	—

V. Budgetul Rămânei Femeilor Române pro 1913/14.

V E N I T E		Cor.	b.	S P E S E		Cor.	b.
Interese dela o obligatiune	15	—	—	Darea	1100	—	—
Interesele bonurilor	2800	—	—	Echivalent	197	84	—
Chirie	4830	—	—	Secretarului onorar	200	—	—
Taxele membrilor	150	—	—	Reparaturi	400	—	—
				Servitorului simbrie	80	—	—
				Asigurarea caselor	39	68	—
				Taxa pentru depozitul bonurilor	46	50	—
				Urtoer, cmmoditate	100	—	—
				Spese neprevăzute	200	—	—
				S u b v e n ț i u n i :	2364	02	—
				Internatului-Orfelinat	3000	—	—
				"Mesei studenților"	200	—	—
				Pentru îmbrăcarea fetițelor sărace	150	—	—
				Subtrăgând din venitul de Cor. 7795.—	3350	—	—
				spesele de administrație	2364	02	—
				rămâne venit curat	5430	98	—
				din care sumă se adaugă la capital	1357	50	—
				¹ / ₄ parte — conform statutelor	723	48	—
				Rămâne deci prisos bugetar de	7795	—	—
					7795	—	—

VI. Budgetul Internatului-Orfelinat pe anul 1913/14.

V E N I T E		Cor.	b.	S P E S E		Cor.	b.
Taxe dela 32 elove int. și 3 ext.		14760	—	Lefuri : Directoarei M. Russu	800	—	—
Subvenție dela Reuniune		3000	—	Invățătoarei M. Popescu	600	—	—
Ajutor		270	—	Invățătoarei A. Percea	400	—	—
Interesele bonurilor		49	—	Instructoarei L. Popescu	580	—	—
Ajutor dela Albina		400	—	Maestra lucrului de mână	480	—	—
Venitul războiului		200	—	Invățătorului N. Stoicovici	120	—	—
Venitul atelierului de lucru de mână		150	—	Onorar medicului	320	—	—
Diverse		150	—	Servitoarelor simbrie	338	—	—
Din saldul anu'ui precedent		1969	—	Chiria	3200	—	—
				Menaj	8500	—	—
				Spese cu orfelinele	850	—	—
				Apă (200), urloer (40), comoditate (60)	900	—	—
				Conserve, legume	580	—	—
				Spălat și călcat	300	—	—
				Săpun și petrol	400	—	—
				Baie	150	—	—
				Mobilier, vase	300	—	—
				Grădina	100	—	—
				Reparaturi	300	—	—
				Diverse	100	—	—
				Material pentru războiu	100	—	—
				Lenne	2100	—	—
				Tipărituri, corespondență	40	—	—
						20948	—

Brașov, in 22 Sept. v. 1913,

Sidonia Petrovici, cassiera Reuniunii.

II.

În baza acestui raport despre activitatea comitetului și despre raționările prezentate; Comitetul are onoarea a face următoarele propuneri:

1. On. adunare să binevoiască a lua rapoartele la cunoștință.

2. A se vota mulțămîtă protocolară:

a) Institutului de credit „Albina“ din Sibiu pentru ajutorul de 400 cor. pe sama Internatului-Orfelinat:

b) D-lui Dr. Nicolae Mănoiu și D-nei Tini Dr. Mănoiu pentru fondul de 100 cor. creat în memoria fericitului lor părinte „Vasile Popovici“ și 100 coroane pentru ajutorarea orfelinelor.

c) Familiilor Vlaicu și Iuga pentru 100 de cor. ca sporire la fondul în memoria „Victoria și Constantin Iuga de Bacia“.

e) Tuturor Domnilor și Doamnelor, cari au contribuit cu ofrande și ajutoare, la ori ce ocaziune;

1) Domnului Dr. Vasile Saftu, pentru predarea gratuită a religiunii și pentru serviciile de duhovnic în Internatul-Orfelinat.

3. După pertractarea rapoartelor despre socotelile Reuniunii și ale Internatului-Orfelinat și a raportului despre revizuirea acestor socoteli a da absolutoriu comitetului în genere și în special doamnei presidente Maria B. Baiulescu și doamnei cassiere Sidonia Petrovici.

4. A aprobă proiectele de budget pe 1913/14 atât pentru Reuniune, cât și pentru Internatul-Orfelinat.

Maria B. Baiulescu,
presidentă.

Ioan Lengeru,
secretar.

Contribuiri binevoitoare făcute cu diferite ocațiuni pentru Internatul-Orfelinat în decursul anului 1912 -13.

D-l și D-na Anastasie Boiu	50 cor.
Parohul Ioan Broșu și Maria Broșu	50 „
D-șoara Marioara Andreian	40 „
D-na Maria Puian	30 „
Gremiul comercanților	20 „
D-l Ioan Sabadeanu	20 „
D-na Maria Hepites	20 „
„ Maria Platoș	10 „
D-șoara Maria Popescu	5 „
D-l Prof. A. Ciortea	5 „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lista doamnelor membre pe anul 1912—13.

In ordin alfabetic.

Membră fundatoare și bine- făcătoare:

1. Popovici A. Elena.

Membre fundatoare :

2. Blebea Bălașa.
3. Burdulciu Maria.
4. Brânzea I. Maria.
5. Dr. Meșian Elena (Zernești).
6. Marica Ana.
7. Nica T. Ana.
8. Pascu Reveica.
9. Popovici C. Constanța.
10. Popovici P. Luiza.
11. Sabadeanu Elena.
12. Dr. Vaida-Voivod Elena.
13. Zehan Maria (Dicosânm.)

Membre ordinare :

14. Andreian Marioara.
15. Ardelean V. Elena.
16. Ancăn Elena.
17. Aron Emilia.
18. Avrigean Efrosina.
19. Baboie Maria.
20. Bădițoiu Paraschiva.
21. Bădițoiu N. Maria.
22. Baiulescu B. Elena.
23. Baiulescu B. Maria.
24. Dr. Baiulescu G. Maria.
25. Balea Paraschiva.
26. Băncilă Maria.
27. Bârseanu A. Ecaterina.
28. Bârseanu Reveica.

29. Bărbier V. Maria.
30. Barbu Elena.
31. Belindescu Elena.
32. Dr. Blaga I. Elena.
33. Blaga Malvia.
34. Biebeca Iordani.
35. Bologna Elena.
36. Bogdan Ecaterina.
37. Broju Maria.
38. Dr. Brediceanu Eugenia.
39. Brenci Paraschiva.
40. Brenci Elena.
41. Dr. Bunea Leontina.
42. Butnariu Maria.
43. Branisce Maria.
44. Căpățină Elena.
45. Chintoianu Aurora.
46. Chicomban Reveica.
47. Cioflec Maria.
48. Ciortea Maria.
49. Cioran Maria.
50. Coleșa Floare.
51. Coliban Maria.
52. Cristan Maria.
53. Damian Zoe.
54. Davidescu Paraschiva.
55. Dima G. Maria.
56. Dima N. Elena.
57. Dușoiu Agnes.
58. Dușoiu N. Maria.
59. Enghiurliu Sofia.
60. Eremie Paraschiva.
61. Frunză Vița.
62. Furnică Eleftera.
63. Furnică D. Maria.

64. Furnică Maria.	102. Popa Maria.
65. Dr. Garoiu Florica.	103. Petrovici Sidonia.
66. Grama Maria.	104. Platoș Maria.
68. Grecu Maria.	105. Popp G. Vilma.
67. Dr. Ienei Efrosina.	106. Percea Ana.
69. Iliasievici Polixenia.	107. Popescu Gr. Maria.
70. Jurgea Efrosina.	108. Popescu Elisabeta.
71. Jaliu Reveica.	109. Popescu Leontina.
72. Dr. Lacea C. Augela.	110. Popea Maria.
73. Laslo Susana.	111. Pricu Elena.
74. Loga Maria (väd.)	112. Pușcariu I. Catinca.
75. Literat Teodora.	113. Puiu G. Maria.
76. Lupan D. Maria.	114. Precup Maria.
77. Lupan Lucreția.	115. Rusu Marioara.
78. Lupan Paraschiva.	116. Safrano Elena.
79. Lupan Mișl.	117. Suru Maria.
80. Dr. Mănoiu Tini.	118. Sanceali Emilia.
81. Marcea D. Elena (jun).	119. Savu G. Maria.
82. Maxim Maria.	120. Savu I. Maria.
83. Maximilian Maria.	121. Sfetea Elena.
84. Maximilian Elena.	122. Sotir Elena.
85. Median Maria.	123. Sibian Maria.
86. Micu V. Elena.	124. Stinghe D. Maria.
87. Mihălțan Zoe.	125. Dr. Stinghe Octavia.
88. Milea Maria.	126. Stoicovici Valeria.
89. Dr. Moga C. Maria.	127. Dr. Străvoiu Catinca.
90. Moldovan Elena.	128. Suciu Eugenia.
91. Mureșianu A. Elena.	129. Sutescu Paraschiva.
92. Nastasi Maria.	130. Stinghe Elena.
93. Navrea G. Elvira.	131. Sulică Valeria.
94. Navrea Maria.	132. Üveges Melania.
95. Oancea Reveica.	133. Vătășan Bălașa.
96. Olteanu V. Maria.	134. Dr. Venter Dora.
97. Olteanu Maria.	135. Dr. Vecerdea Eugenia.
98. Onițiu Victoria.	136. Vlaicu Virginia.
99. Orghidan C. Paraschiva.	137. Vlaicu Paraschiva.
100. Pavel Elena.	138. Voina Elena.
101. Pernea Th. Paraschiva.	139. Zănescu Maria.
	140. Zavici Paraschiva.

Presidente de onoare :

Agnes Dușoiu.

Elena Săbădeanu

COMITETUL :

ales de Adunarea generală 1912 pe un răstimp de 3 ani

Presidentă : **MARIA B. BAIULESCU.**

Vice-presidentă: *Virginia Vlaicu.*

Casieră: *Sidonia Petrovici.*

Secretar: *Ioan Lengeru.*

M e m b r e :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Elena A. Popovici.

Maria D. Lupan.

Balașa Blebea.

Elena Sfetea.

Elvira Navrea.

Maria Maximilian.

Eugenia Dr. Vecerdea.

Maria Median.

Maria Gr. Popescu.

III.

Ordinea de zi:

pentru Adunarea generală din 8/21 Noemvrie 1913.

1. Deschiderea adunării și designarea a 2 verificatoare.
2. Apelul nominal.
3. Raportul comitetului pe anul 1912—13.
4. Raportul casei pe anul 1912—13.
5. Raportul despre revizuirea socotelilor pe anul 1912—13.
6. Budgetul Reuniunii pe 1913—14.
7. Budgetul Internatului-Orfelinat pe 1913—14.
8. Propunerile Comitetului.
9. Alegerea unei comisiuni de revizuire a socotelilor pe anul 1913—14.

Brașov, Noemvrie, 1913.

Maria Baiulescu,
presidentă.

Iuon Lengeru,
secretar.

Congresul Reuniunilor femeilor române din Ungaria.

Discursul de deschidere al d-nei Maria Baiulescu.

Onorat Congres !

Stimatele Doamne!

Stimaților Domni !

Clipita aceasta măreață și înălțătoare în care sunt chemată să salut și să bineventez în numele matroanei noastre Reuniuni pe Reuniunile de femei române asistente și asociate cu noi, este solemnă, este epocală.

Rostul graiului omenesc este însă insuficient ca să poată tălmăci în verb, sentimentele ce cutremură sufletul nostru în asemenea rari și unici prilejuri.

Față de acestp raznic cultural femenin, cuvântul meu ar trebui să exprime nu numai gândirea și simțirea celor de față, ci ar trebui să închipuiască și să reprezente întregul trecut al acestei Reuniuni, — aș trebui să fiu mediul duhului întregii pleiade de întemeietoare, întregului șir de devote muncitoare, care au conlucrat la această Basilică de cultură și de caritate — în numele lor ar trebui să exprim cuvântul meu și în numele acelor generațiuni viitoare, care se vor folosi și bucura de aceasta primă întâlnire a femeilor române din Ungaria — ce ne fu dăruită nouă să o petrecem.

Emoțiunea, care tresaltă inima mea, nu-mi dă însă tăria sufletească ca să corăspund în felul acesta chemării mele. Voiu vorbi ca soră la soră, suflet la suflet, având certitudinea că în inima fiește-cării din noi este aprinsă licărirea scânteiei divine, care dă duhului nostru sublima avântare.

Vă salut deci iubite surori cu toată dragostea călduroasă și nesecată, — văzându-vă aieva și în jurul nostru, abia am deplină conștiință că visul meu ideal este înfăptuit; — am conștiința că a-ți venit la noi, la vârstnica voastră soră mai mare, — ca membrii unei întinse familii din aceeași seminție, răspândiți pretutindeni, ca să propage cultura și binefacerea, — ați venit la noi ca să vă cunoaștem, să vă iubim și să vă admirăm vigoarea, avântul și curajul vostru!

Vă salut și vă urez bună sosire iubite tovarășe de muncă, care lucrați în aceeași dorință de a sluji intereselor legii și neamului nostru!

Vrednice reprezentante ale falnicelor instituțiuni feminine, cărora vă consacrați fără cruțare de sine, pentru binele iubitului nostru popor.

Te salut castă aleasă dedicată înaltei misiuni de a ridica demnitatea feminină!

Voi milostive alinătoare ale mizeriei omenești — împodobitoarele locașurilor sfinte, păstrătoarele datinelor noastre — reginele roiurilor muncitoare, care săvârșesc cu lucrul mânilor lor, minunile vechei Aracne!

Vă salut și vă aduc omagiile noastre, pentru-că ați răspuns la chemarea de a stringe marele sfat, în care noi să ne îmbărbătăm de curajul și de entuziasmul vostru, iar voi să nădăjduiți în razimul experienței noastre!

V-am chemat să legăm tovarășia dragostei, tovarășia înțelegerii mutuale desinteresate, tovarășia închegării firești de a afla calea cea mai potrivită spre unul și acelaș scop sublim, de a ajutara iubitul nostru popor!

V'am chemat să ne spunem păsurile și bucuriile noastre, să cumpănim și să chibzuim împreună, cum am putea lărgi sfera activității noastre, fiecare în marginea ogoarelor sămănăturilor sale!

V'am chemat în deplină credință, fără a Vă cere nici jertfe, nici îndatoriri în schimbul acesta!

Cu toatele v'om alcătui credeul nostru de muncă și de datorie, care să formeze directiva noastră în uni-

tate de gândire pentru cadrele felurite ale activității noastre.

Îa' o venită această faimoasă zi a marelui sfat în care va fi pecetluită legătura noastră, în care va fi încheată înțelegerea noastră, în care vom încopcia marea horă a frăției — în care vom fereca „Uniunea femeilor române din Ungaria“.

*

Ce însemnătate va avea această asociere a noastră pentru viitor încă nu se poate evalua.

Deocamdată admiterea principiilor noastre ca bază fundamentală a legăturii ce încheiăm și adevă :

„ca să tindem a crește fiicele poporului nostru, cât mai desăvârșit cu cea mai înaltă perfecțiune sufletească spre binele și folosul neamului nostru“,

„ca să cinstim legea părinților noștri, ca cel mai sfânt lăsamânt primit dela ei, legându-ne a-l apăra din veacuri în veacuri; ca să păstrăm comoara măestriei noastre naționale din fiice în fiice, precum am primit-o din neamuri în neamuri“,

„ca să creștem soții și mame harnice devotate, eco-noame și agonisitoare la casele fiilor români“,

„ca să fim bune, blânde și milostive pentru cei bolnavi, pentru cei săraci, pentru cei lipsiți alinându-le durerea“,

„ca să stăruim cu toatele a crea asilul tuturor orfanilor români, *casa milostivirii* în care îi vom adăposti cu toată iubirea noastră de mamă“.

Și pentru ca să putem aplica aceste principii și pentru ca să putem duce în îndeplinire proiectele noastre, an de an să repetăm aceasta festivitate, an de an să convocăm aceste congrese pe rând la fiecare din Reuniunile asociate.

Noi punem astăzi temelia pe care se va clădi o nouă fortăreață apărătoare a neamuii noastre și fiește-care întâlnire a noastră va continua a ridica această clădire, pe care o vom străjui-o noi femeile române.

Din citadela noastră vom veghea neconținut cu ochi de Argus, cum să fim demne de soții și fii neamului nostru, ca alături cu ei să punem umărul la întărirea și prosperitatea poporului nostru.

D-nelor, este încă vast ogorul nesămănat, care cade în sfera activității feminine.

Muntele mizeriei este mare și mâna, care vrea să-l răstoarne este mâna gingașe a femeii. — Dar sfânta Scriptură ne învață, că cu deplină credință și cu voință vom putea muta chiar munții, — *unite într'un cuget și o simțire* cu puteri centralizate să credem că vom putea răsturna și acest munte.

Unite într'un cuget și o simțire vom face trecătoare peste grozava prăpastie dela belșug la mizerie, — căci numai femeia poate fi împăcătoarea nenorocților, des-nădăjduiților și celor desmoșteniți.

Este o mândrie pentru femeie, că astăzi este capabilă să influențeze în viața unui popor în modul acesta demn de valoare etică. Prin munca sa socială desinteresată femeia a devenit un factor important chiar în viața statelor, pentru-că numai ea este capabilă să rezolveze încâtva problema umanitară, numai ea este capabilă să fie consolatoarea omenirii.

Uniunea noastră ne va da posibilitatea să conlucrăm în toate aceste direcțiuni umanitare și mai cu samă în direcțiunea social-economică, stăruiind la îmbunătățirea soartei femeiești, atât în familie, cât și ca muncitoare, atât în straturile superioare ale societății, cât și în pătura trainică a țărănimii noastre.

Doamnelor, Uniunea noastră va fi reprezentanța grupărei tuturor femeilor române din Ungaria și va fi un for răspunzător pentru progresul feminin, va fi un factor important în viața poporului nostru și este începutul marelui rol social, care este rezervat și femeiei române în viitor.

Femeia prin educațiunea și înălțarea sa sufletească va fi nu numai păstrătoarea și reproducătoarea raselor, ci va trebui să fie regenerătoarea și reorganizătoarea

principiilor ce pot fericii omenirea ; ea va fi nu numai muma popoarelor, ci educatoarea, civilizatoarea și îngerul păzitor al neamului său.

Pentru această țintă ne însoțim *într'un cuget și o simțire* și vrem să constituim „Uniunea femeilor române din Ungaria“.

Vorbirea d-nei Hossu-Longin.

Onorat Congres!

Doamnă prezidentă!

Să ne dați voie, ca în numele tuturor Reuniunilor de femei române dela noi din țară, să vă aduc recunoștințele și mulțumirile noastre călduroase, pentru nobilul îndemn ce ați avut, de-a ne întruni azi aici la acest *congres*, care chemat este a înfăptui îndrumări noi în viața Reuniunilor noastre, cu diferite scopuri filantropice și culturale.

Precum odinioară *nobilele matroane din Brașov au fost primele*, care au înțeles glasul vremilor, și au întemeiat cea dintâi Reuniune *de femei române* în patria noastră, tot așa este azi, *mama tuturor Reuniunilor noastre* care ne chiamă, ca cu puteri unite să conlucrăm la problema viitoare, de-a îndruma niziunți răzlețe spre scopuri unitare, pentru bineie și fericirea scumpului nostru neam românesc.

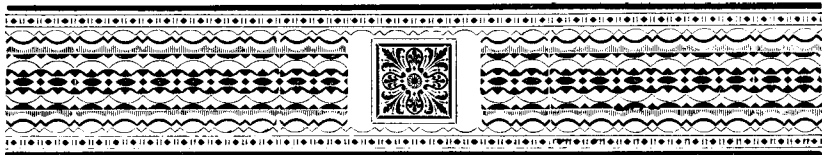
Și am venit noi toate reprezentantele Reuniunilor răsărite în urma *Reuniunii mame d n Brașov*, să ne inspirăm *tot de aici*, ca odinioară înaintașele noastre de povește înțelepte, cari apoi să le ducem cu noi acasă, la toate celălalte surori, îndemnând și stăruind, că conclusele ce se vor aduce în acest congres, de aici înainte nu cu *puteri și energii risipite* să le servim, ci în *armonie și uniune dătătoare de rezultate rodnice*, care este urmarea tuturor concentrărilor cumiunți.

Binecuvântarea lui Dumnezeu și a tuturor umbrelor sfinte, cari au brăzdat odată ogorul spinos, să fie cu noi și să planeze asupra lucrărilor noastre.

Reprezentantele trimise de diferitele Reuniuni la Congres sunt următoarele :

- ✓ *Abrud*: Sofia Dr. Chirtop.
Câmpeni: Mărioara Dr. David și Domnica Dr. Porea.
Bucium-Sasa: bărbați de încredere : Dr. Zosim Chirtop și Dr. Gheorghe David.
- ✓ *Arad*: Maria Dr. Botiș.
Agnita: Ana Corfariu. secretară.
Arpătac: Mărioara Nistor, prez. secr. Aurel Nistor și cas. Gh. Axente.
- ✓ *Blaj*: Elena Dr. Pop născ. N. Maniu, Dl și Dna Precup, Eliza Bodocan, directoara internatalui.
Brașov Reun. pentru ajutorarea văduvelor: Elena Saba-deanu, vicepr. Virginia Vlaicu. casieră.
Brașovechi: Maria Iosif Maximilian, preș. Floarea Co-leșa, vic. preș. Elena Căpățină.
Bran: Elizabita Enescu, preș.
Diciosânt-Mărtin: Livia Dr. Boilă.
- ✓ *Deva*: Elena Pop Hossu-Longin. preș.
- ✓ *Făgăraș*: gr. or.: Miși Dr. Popescu preș. Zoe Dr. Vas, vice-preș. Dna Borzea, și Dna Motoc.
Făgăraș: gr. cat.: Maria Cernea vicepreș. Dșra Elena Pop, Lucreția Dr. Micu casieră, Veturia Dr. Pandrea.
- Feldioara*: Elisabeta Micu preș.
Medias: Maria Moldovan și Elena Dr. Pop.
Miercurea: Agnes Dr. Măcelar.
Mercheașa: Aneta Leuca și Maria Lungu.
Prejmer: Maria G. Ludu preș.
Sibiiu: Catinca A. Bârseanu și Eugenia Tordășianu.
Sibiiu: gr. cat. Elena Isacu.
Șimleu: Dșra Cornelia Maniu, cas.
- Turda*: Lucreția Murășanu prez., Augusta Dr. Moldovan, Gh. Pătăcianu secr. Dr. Valer Moldovan și protop. Murășan.
- Zărnești*: Elena Dr. Meșianu prez. și Hamzea viceprez. Străvoiu și Maria Pană.
- Adrese de aderență s'au trimis din Cluj, Hunedoara, Sâncel, Rășinar, Zlatna, Vajdacuta, Gherla, Bistrița, Timișoara și Lugoj.
În total 37 Reuniuni asociate.

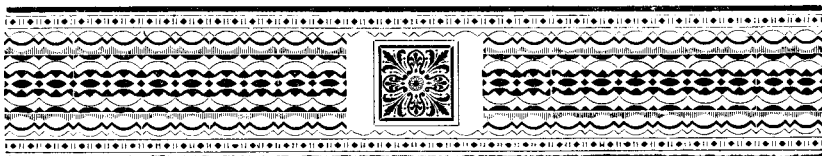
A D A O S,

Anuarul Internatului - Orfelinat cu școală de
menaj și industrie casnică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pe anul 1912—13,

al 27-lea an dela întemeiere.

Personalul Internatului-Orfelinat cu școală de menaj și industrie casnică.

Directoară :

Domnișoara Marioara Rusu a propus: Lucrul de mână, călcatul, studii teoretice în ramurile gospodăriei și un curs de bucătărie fină. Ani de funcțiune 10.

Profesoară de studii :

Doamna Maria Popescu a propus: Limba și literatura română, maghiară și germană. Chimie culinară, igienă și principii pedagogice. Caligrafie și desen. Ani de funcțiune 20.

Maestră de croitorie :

D-na Ana Percea-Birăescu a propus: croitul și cusutul rochiilor și albiturilor în mod teoretic și practic. Ani de funcțiune 8.

Maestră de țesătorie :

Domnișoara Leontina Popescu, a propus: țesutul în război și legunăritul. Ani de funcțiune 7.

Suplentă în conducerea menajului :

Doamna Agnes Cioranu, a propus: instrucțiunea menajului în mod practic și teoretic, bucătăria și întreținerea locuinței.

Catehet :

Dr. Vasile Saftu a propus: Religinnea în mod gratuit. Ani de funcțiune 18.

D-nul Nicolae Stoicovici. Propune cântările vocale. Ani de funcțiune 19.

Medicul Internatului :

Dr. George Baiulescu.

Cronica anului școlar 1912—13.

Anul școlastic 1912—13 s'a început cu 1 Sept. 1912 și au fost înscrise 55 eleve cu plată, 8 orfeline și 6 bursiere ținute în mod gratuit în Orfelinat.

Dintre elevele cu plată câte-va au părăsit școala în decursul anului, parte din cauze de boală, parte din cauze familiare.

Internatul, ca localitate, a fost mărit cu trei camere de dormit și ameliorat în toate direcțiunile, provăzându-se cu toate cele necesare ca mobilier.

Ca directoare a funcționat D-șoara Marioara Rusu, veche elevă orfelină, care și-a completat studiile în școala de menaj din Fribourg în Elveția.

Elevele au fost în decursul anului școlastic cu stare sanitară mulțămitoare și cu purtare morală corespunzătoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În decursul luni Septemvrie s'a săvârșit de cătră Protopopul Dr. Vasile Saftu o sfeștanie cu chemarea duhului sfânt și prin stropirea cu apă sfințită. Tot de asemenea D-l Dr. Saftu a funcționat ca duhovnic în posturile mari, spovedind și cuminecând elevele Internatului.

Elevele au cercetat biserica în zilele de Dumineci și Serbători.

Grădina Internatului, în care se practică și florăritul și legumăritul servește, elevelor ca cel mai plăcut loc de recreație. În scopul acesta s'a clădit de cătră Reuniune și un pavilion de 17 metrii lungime, în care elevele pot studia și petrece și în timp de ploaie.

Elevele poartă uniforma simplă de culoare albastră închisă, compusă din fustă și jachetă, iar ca blusă, *că-mășuța națională-tărănească*, Blusele și toate uniformele să lucrează de eleve.

Elevele, fac plimbări, însoțite de profesoarele lor, în frumoasele împrejurimi a-le orașului. De obicei iau

parte la reprezentațiuni și concerte românești, precum și la conferențele Asociațiunii, pentru-ca să poată câștiga cât mai multe cunoștințe folositoare pentru viață.

Câte-va eleve mai mari au făcut și un curs de bucătărie fină, înființat în al 2-lea semestru al anului școlastic, la care au luat în decursul anului parte și eleve externe.

Deasemenea se face un curs de dans, în care se învață cu deosebire dansurile noastre naționale.

Dovadă că elevele au escelat cu ocaziunea Congresului Uniunii femeilor române din Ungaria prin dansurile românești, esecutate cu cea mai frumoasă precisiune, pe terasa dela casa de tir.

Tot atunci s'au esecutat de cătră eleve și frumoase declamațiuni și coruri vocale spre deosebita apreciere a întreg publicului strein.

La serbătorile Crăciunului Reuniunea femeilor române din Brașov îmbracă fetițele sărace dela școalele primare cu întregul costum necesar. Toate aceste îmbrăcăminte se lucrează de cătră elevele Internatului, pentru ca să se deprindă cu binefacerea.

Esamenele s'au ținut în pavilionul din grădina Internatului sub conducerea D-lui Protopop Dr. Vasile Saftu, în fața unui ales public asistent. Studiile teoretice au fost răspunse în mod clar și sigur de cătră eleve, iar studiile practice s'au probat prin croirea și esecutarea bluselor de față cu publicul; prin espoziția obiectelor frumoase țesute brodate și cusute de eleve și prin bufetul gustuos preparat și oferit de eleve publicului asistent.

S'au ținut frumoase cuvântări de încheiere de cătră protopopul Dr. Vasile Saftu și de cătră președinta Reuniunii.

Coruri vocale sub conducerea D-lui N. Stoicovici s'au esecutat de cătră eleve cu multă precisiune, după care s'a făcut împărțirea numeroaselor *premi*, folositoare în căsnicie, elevelor străduitoare.

Cronica Orfelinatului.

Reuniunea femeilor române a susținut în Internatul-Orfelinat în anul școlastic 1912—13:

8 *orfeline* cu întreținere, instrucțiune, îmbrăcăminte și întreagă îngrijire părintească.

6 *bursiere* cu instrucțiune și întreținere precum și cu uniforma gratuită.

1 *elevă externă* cu instrucțiunea gratuită.

La încheierea anului școlastic au părăsit școala 2 *orfeline* și 4 *bursiere* și adevă:

Orfelina Petric Irina din comit. *Marmației*, comuna *Budești* de religieune gr. or. a fost primită în Internatul-Orfelinat cu începerea anului școlastic 1905, urmând școala de menaj și de industrie casnică în decurs de 8 ani. Această orfelină a fost luată în scutul fratelui său, ca tutor, fiind orfană de ambii părinți.

2. *Orfelina Butnariu Maria* din comit. *Șimleu*, com. *Idicel* de religieune gr. or. a fost primită în Internatul-Orfelinat cu începerea anului școlastic 1909, urmând școala de menaj și industrie casnică în decurs de 4 ani. Fiind lipsită de ambii părinți a fost luată în scutul unchiului său tutor.

În locul acestor orfeline au fost primite cu începerea anului școlastic 1913-14.

1. *Orfelina Țig Veturia* din comit. *Hunedoara*, comuna *Dobra*, născută în anul 1901, de religieune gr. or. lipsită de ambii părinți.

2. *Orfelina Bardoși Olivia* din comit. *Hunedoara*, comuna *Orăștie*, născută în anul 1905 de rel. gr. cat. fiica unei preotese văduve sărace.

Bursiere.

Din *bursiere* au părăsit Internatul-Orfelinat cu încheierea anului școl. 1912—13:

1. *Bursiera Nistor Cornelia* din com. *Treiscaune*, comuna *Arpătac*, de rel. gr. or. după 4 ani de întreținere și de instrucțiune gratuită în școala noastră.

2. *Bursiera Butnaru Eugenia* din comit. *Murăș-Turda*, comuna *Iabenița*, de rel. gr. or. după 2 ani de întreținere și de instrucțiune gratuită.

3. *Bursiera Rujdea Maria* comit. *Torontal*, comuna *Sălăuș* de rel. gr. or., după 2 ani de întreținere și de instrucțiune gratuită.

4. *Bursiera Birea Lucia* din *Brașov*, de rel. gr. or. după 2 ani de întreține și instrucțiune gratuită.

5. *Bursiera Cețu Maria* din comit. *Făgăraș*, com. *Bran* de rel. gr. or. după 1 an de instrucțiune și întreținere gratuită,

În locul acestor bursiere au fost primite cu începerea anului școlastic 1913—14.

1. *Bursiera Habor Maria* din comit. *Cluj*, com. *Sân-Mihaiul de Câmpie*, născ. în anul 1899, de rel. gr. cat.

2. *Bursiera Neagoe Lucreția* din comit. *Treiscaune*, com. *Marcos*, născ. în anul 1901, de rel. gr. or., fiica unei văduve sărace.

3. *Bursiera Băncilă Ana* din comit. *Făgăraș*, com. *Zernești*, născ. în anul 1899, de rel. gr. or. fiica unei văduve sărace.

4. *Bursiera Stănuleț Paraschiva* din comit. *Sibiiu*, com. *Săsăuși*, născ. în anul 1896, de relig. gr. or. primită pe un singur an.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Brașov, în Novembre 1913.

Maria B. Baiulescu,
președintă.

Elevele cu plată din „Intern. Reun. fem. rom.”
pe anul școlar 1913—14.

No.	Numele elevei	Comitatul	Comuna	Caracterul părinților
1	Barbu Ilca	Caraș-Severin	Lugoj	comersant
2	Bănulescu Verona	Dâmbovița (Rom.)	Pucioasa	„
3	Balla Hedviga	Torontal	Băile Hercul.	pădurar
4	Blaga Lucreția	Târnava mare	Jibert	preot
5	Cucu Lucreția	Caraș Severin	Oravița	argăsitor
6	Coaciu Iuliana	Solnoc-Dob.	Berinți	econom
7	Cociș Iustina	Făgăraș	Comana de jos	preot
8	Cioranu Minerva	Turda	Nagy Lupșa	„
9	Ciumașiu Ana	Hunedoara	Berin	„
10	Donescu Iulia	Csik	Vasláb	„
11	Enescu Alexandrina	Bran	Moeciul de jos	econom
12	Fofiu Angela	Arad	Erdőskerek	preot
13	Gâlcă Ana	Brașov	Ghimbav	econom
14	Giuvălcă Reveica (ext.)	Brașov	Brașov	negustor
15	Gociman Maria	Trei-scaune	Brețcu	comersant
16	Gherghel Maria	Cluj	Ida-mare	învățător
17	Ghețe Reghina	Solnoc-Dob.	Berinți	preot
18	Hallăr Ana	Târnava mare	Saschiz	econom
19	Hereș Valeria	Solnoc-Dob.	Curtuiuş	învățător
20	Iliescu Victoria (ext.)	Brașov	Brașov	zaraf, neg.
21	Lațcu Veturia	Caraș-Sev.	Dulló	econom
22	Mocanu Octavia	Brașov	Cernatu	„
23	Marcu Maria	Jud. Bacău (Rom.)	Mănăstirea Cașiu	comersant
24	Moldovan Maria	Caraș-Sev.	Ciclova	econom
25	Nemeși Maria	Făgăraș	Tohanul vechi	administr.
26	Onea Salvina	Turda	Nagy Lupsa	preot
27	Onosi Maria	Cluj	Bonthida	proprietar
28	Oprîșiu Ana	Jud. Prahova	Șotriile	preot
29	Olariu Veronica Pașca	Szilágy	Ștână	„
30	Popa Stelina	Jud. Constanța	Caciamac	proprietar
31	Popoviciu Margareta	Sibiiu	Saszsebes	comerciant
32	Serbu Hermina	Bihor	Jirișul negru	protopop
33	Tămaș Elisabeta	Arad	Șiria	proprietar
34	Todoranu Anica	Solnoc-Dob.	Porcarațiu	inv. pens.
35	Târnea Victoria	Timișoara	Kevervára	econom
36	Vodă Paraschiva	Maroș-Turda	Toplița	„
37	Zătică Elena	Brașov	Bod	negustor

Orfelinele.

No.	Numele elevei	Comitatul	Comuna	Caracterul părinților
38	Bunea Maria	Sibiiu	Mercurea	orf. de păr.
39	Bardoși Olivia	Hunedoara	Orăstie	" tată
40	Cojocariu Alexandr.	Brașov	Brașov	" păr.
41	Lunca Eugenia	Sibiiu	Săliște	" tată
42	Iliescu Valeria	Brașov	Brașov	" "
43	Mețian Lucreția	"	"	" "
44	Țig Veturia	Hunedoara	Dobra	" păr.
45	Urez Paraschiva	Brașov	Satulung	" "

Bursiere.

46	Băncilă Ana	Brașov	Bran	orf. de tată
47	Ghiaja Valeria	Târnava mică	Sighișoara	" "
48	Habor Maria	Cluj	Mihálytelke	" "
49	Stănuleț Paraschiva	Sibiiu	Săsăuș	are părinți
50	Neagoie Lucreția	Trei scaune	Marcoș	orf. de tată

Elevă externă gratuit.

51	Pârvu Elena	Brașov	Brașov	are părinți
----	-------------	--------	--------	-------------